

УДК 343.1 : 65.012.8 + 004

Іван Вікторович ПАНАСЮК,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

**НЕГЛАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ПОШУКУ
ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ**

В умовах сьогодення збирання цифрових даних та їх використання правоохоронними органами набуло системного характеру. Вказана діяльність вже активно розвивається не лише у країнах умовного «Заходу», але і у більш технічно відсталих, малорозвинених державах. Резонансні викриття високотехнологічних негласних методів і засобів роботи правоохоронних органів та спеціальних служб США, зроблені останніми роками, лише засвідчили, що інноваційна технічна складова здатна надати неоцінені переваги державним органам як у розвідувальній діяльності, так і під час вирішення завдань протидії злочинності. Останній напрям все частіше привертає увагу вітчизняних правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України. Серед іншого в державі було прийнято низку ключових актів у сфері забезпечення кібербезпеки, реформовано кіберполіцію, значно посилено технічний потенціал та аналітичну складову в роботі поліції.

Слід відмітити, що в Україні постійно зростає кількість зареєстрованих високотехнологічних правопорушень. Так, лише по злочинах у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку в 2016 році відбулося збільшення в 1,4 рази порівняно з попереднім 2015 роком. Причому, переважну більшість цих злочинів було кваліфіковано як тяжкі. У той же час цифрові носії все частіше стають доказами не лише по кіберзлочинах, але й у інших більш класичних випадках. За 2012-2016 рр. лише підрозділами Експертної служби МВС України було проведено 15529 комп'ютерно-технічних експертиз та досліджено 88791 об'єкт. Крім того, за цей саме період цією ж службою було здійснено 1154 комп'ютерно-технічних досліджень та досліджено 11890 об'єктів. Поряд з цим протягом 2012-2016 рр. було проведено 8880 комп'ютерно-технічних експертиз та експертних досліджень силами науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України.

З метою ефективного збирання цифрових даних під час протидії злочинності поліції часто доводиться залучати відповідних спеціалістів. Так, наприклад, представники Експертної служби МВС України у 2014 році взяли участь у 13656 оперативно-розшукових заходах, у 2015 році таких випадків було 9380. У 2016 році працівники експертної служби 190 раз брали участь у здійсненні негласних слідчих (розшукових) дій.

Вказана ситуація свідчить на користь збільшення ролі цифрових даних, зібраних під час негласної роботи, для вирішення завдань ефективної протидії злочинності. Водночас брак фахівців з комп'ютерно-технічної експертизи викликає нагальну потребу у підвищенні рівня знань та вмінь у сфері збирання та використання цифрових даних саме пересічних оперативних працівників та слідчих. Наразі в Україні підвищення кваліфікації щодо застосування високих технологій у протидії злочинності переважно ведеться у кіберполіції, при цьому інші підрозділи нерідко залишаються поза увагою науковців та інших фахівців під час розробки відповідних рекомендацій та надання практичної допомоги. Вказане зумовлює необхідність опрацювання теоретичних та практичних особливостей негласної діяльності підрозділів національної поліції щодо пошуку та використання цифрових доказів.

Одержано 14.10.2017

УДК 343.98

Яна Анатоліївна СОКОЛОВА-ВИСОЧИНА,

кандидат юридичних наук, доцент, старший викладач відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Національної академії прокуратури України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ

Розвиток та впровадження сучасних інформаційних технологій у всі сфери суспільного життя та економіки в Україні дає можливість використовувати їх, зокрема, й з корисливих та інших мотивів. Інформаційні технології також надають нові можливості для злочинної діяльності, комп'ютер «забезпечує» і нові види злочинів, і нові способи вчинення вже звичних протиправних діянь. Протидія злочинам, вчиненим із застосуванням інформаційних технологій, є новим викликом для правоохоронних органів [1, с. 6, 143].